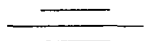

1. H. Tóth István 1997: „Az olvasás: felfedezés” – Egy korosztály irodalomértésének alakulása (Kandidátusi értekezés). Magyar Tudományos Akadémia Doktori Tanácsa, Budapest.
2. Kádárné Fülöp Judit 1997: *Irodalmi kánon és magyar pesszimizmus*. Magyartanítás, 5:12–17.
3. Kelemen Péter 1988: *A képességfejlesztő irodalomtanítás* (Kézirat). ELTE BTK XX. századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszék–Fővárosi Pedagógiai Intézet, Budapest.
4. Dobcsányi Ferenc 1983: *Irodalmi olvasókönyv az általános iskola 8. osztálya számára*. Tankönyvkiadó, Budapest.

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolaszanatórium
Budapest

A mohácsi busójárás

Egyedülálló különlegessége az országnak. Mai formájában is felejthetetlen élmény. Az idén február 20-án, vasárnap rendezik meg a busójárást Mohácson. Évtizedek óta vonzza az érdeklődőket messziföldről is ez a látványos farsangi népszokás.

A mohácsi sokácok tavasz-ünnepe, sokác nyelven: a *poklada*. Átöltözést, átváltozást, újjászülést jelent. Egyszerre jelenti a szülőhazát, és őrzi a nemzetiségi tudatot. Máig élő hagyomány az álarcos, álruhás mohácsi busójárás felvonulás, melynek kiindulási helye a Koló téren még 1967-ben felavatott totemoszlopra emlékeztető Busó bronzszobor.

A városba látogatók – újabb hagyományként – felkeresik a Mohácsi Történelmi Emlékhelyt is, nemzeti történelmünk egyik sorsdöntő eseményének, az 1526. aug. 29-i mohácsi csatának köbén, bronzban, élő és holt fákban megelevenített emlékezetét. A csatavesztés évszázadokra kirekesztette Magyarországot az európai fejlődésből, és a magyar nép évszázados szenvedését indította el. A 150 esztendő törökvilág végére a magyarság lélekszáma alig érte el a 3 milliót. Nem véletlen, hogy a magyar századok megőrzik Mohács emlékezetét.

A busójárás az idők során sok változáson ment át, de mai formájában is felejthetetlen élmény. Eredetét a mohácsiak a török uralom idejére vezetik vissza. A monda szerint a városból annak idején a busók kergették ki a törököket. Ugyanolyan szilaj zenebonával, ahogy ma is köszöntik, ünneplik és temetik a farsangot.

Azonban bármilyen kedves is ez a monda, egyáltalán nincsen valóságalapja. A törököket ugyanis a városból és környékéből az úgynevezett második mohácsi csata – a győztes nagyharsányi ütközet, 1687. aug. 12-e – nyomán Szebenyi György hajdúi verték ki!

Valóságalapot nélkülöző, pogány korabeli hagyománytisztelet ez, amelyben az ősi farsang misztériuma, babonás-játékos világa elevenedik meg. A mohácsi busójárás egyedülálló különlegessége az országnak. Előkerülnek az ijesztő, színes faálarcok, a nagyhangú, rozsdás kolompok, a zizegő fűzfakürtök, a fülzúgató kereplők, a dudák, a pendelyek, a sokráncú gatyák, a hosszúszőrű subák. A farsang vasárnapjára érik el csúcspontjukat az események. Az utcákon megjelennek a homokzásások „jankelék” és a legkülönbélebb, más busó figurák. Ijesztő a sok faragott, színes álarc, hatalmas kunkorodó kos szarvaikkal, fehérén villogó hiányos fogazatukkal, merev tekintetükkel. A bajszos, kenderszakállas álarcot hosszúszőrű suba fedi. Ingük derékban széles csillogó szalaggal átkötött. Különleges öveiken vasos kolompok döngenek-bonganak.

(Megjegyezzük, hogy Mohácson immár hagyományosan maszkfaragó műhelyek is működnek, melyeket a rangos Kalkán Mátyás és Salga István maszkfaragó mesterek neve is fémjelez.)

A zajos, mókás menettel aztán megérkezik a busó király. Sokác, német és magyar lányok csoportja gyűlik köré. Tamburások, cigányzenészek, citerások, dudások, bőgősök húzzák a talpalávalót. Színesen hullámszik a farsangolók sokasága. A térre érkezve már szól a zene. Mire megszólalnak a tamburák, már a látványos kóló is összeáll. A kólóban nyolcvan–százán is táncolnak. A nézgelődők is bekapcsolódhatnak. Mögöttük a fűrészporral töltött simlabdákat dobáló „jankelék”, a buzogányokat forgató kordésók, az ágyúval is érkező busók és a babatáncoltató gajdolók hangoskodnak, mókáznak. Közben nagyot puffan az előltöltős „ágyú” hangja. Tetőpontjára hág a vigalom, a jókedv: a zene, a dal és a tánc.

A vasárnapesti szürkületkor elkövetkezik a máglyagyújtás. A lángok magasba szöknek. Tüzénél felszállnak a farsangot temető pernyék. Tűnő fénye, majd parazsa szimbolizálja a mohácsi busójárás egésszapos látványainak befejeződését, az est lassú közeledtét. Majd a busók is elindulnak, közülük többen a Dunán kompra szállnak, és visszatérnek a szigetre. Mohács utcáin még búcsút vehetünk a mulatságos, apróbb-nagyobb, mulatságos busó figuráktól, a látványos eseményektől.

TISZTELETTELJES KÉRÉS ELŐFIZETŐINKHEZ !

Bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérünk minden kedves Előfizetőnket, régieket és újakat, hogy a 2000. évi előfizetési díjat, amely ettől az évtől 600 forint, az alábbi számlára befizetni szíveskedjenek: OTP Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged, Módszertani Közlemények, 11735005-20003933.

Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK KIADÓHIVATALA

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága
A kiadásért felel: Dr. Siposné Dr. Kedves Éva
Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62 544-000/6346
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.
Évente 5 alkalommal jelenik meg. Évi előfizetési díja: 600 Ft.
A címlapot tervezte: Fischer Ernő
Megjelent: 2500 példányban
CORRECT Kft. Szeged
Felelős vezető: Duba Tamás ügyvezető
ISSN 1219-0608